

EDITORIAL**DUPĂ UN SECOL CHIRURGII ROMÂNI ȘI MOLDOVENI AU ÎNFĂPTUIT DIN NOU UNIREA****Prof. Univ. Dr. Vasile Sîrbu***Universitatea „Ovidius” Constanța, România**Președintele Secției Medicale a Academiei Oamenilor de Știință din România,**Ex-Președinte al Societății Române de Chirurgie, D. H. Causa al Univ. „Nicolae Testemițanu”*

Istoria implicării chirurgilor, doctorilor și a altor categorii de intelectuali la clădirea României Mari, acum o sută de ani, este o pagină unică și inegalabilă în împlinirea visului milenar al neamului românesc de așezare în hotarele unde l-a pus Dumnezeu și l-a doinit Mihai Eminescu: de la Nistru pîn' la Tisa, până la Dunăre și mare.

Dintre doctorii participanți la unirea cu Țara-mamă, din 1918, aș aminti cu acest prilej un purtător de bisturiu, **doctorul Daniel Ciugureanu**. Dânsul a fost, în acel an miraculos, 1918, primul ministru al Moldovei independente de imperiul țarist, apoi a mers la Iași și a tratat cu Regele Ferdinand, cu mareșalul Averescu, cu premierul Alexandru Marghiloman, cu Nicolae Iorga despre unirea Moldovei cu Țara-mamă. Acest chirurg profilat pe intervenții urologice a făcut parte din delegația care a înmănat regelui la Iași actul unirii Moldovei eliberate cu Regatul României, împreună cu alți patrioți: Panteleimon Halippa, Ștefan Ciobanu și Ion Pîrvan. După unire a mers la Paris, în delegația care să confirme voința unirii Moldovei, a Bucovinei și Transilvaniei strămoșești cu țara, ceea ce s-a și întâmplat prin tratatele din 1919-1920, ultimul fiind cel de la Trianon, semnat providențial de un doctor: profesorul Ioan Cantacuzino. Au urmat anii în care doctorul Ciugureanu, acest mare unionist – purtător de bisturiu, a luptat pentru dezvoltarea medicinei de dincolo de Prut, din postura de ministru pentru Basarabia în patru guverne interbelice la București.

Acum, după un secol, acest chirurg ne răsare luminos ori de câte ori privim în oglinda retrovizoare a istoriei neamului românesc. Domnia sa a practicat profesiunea aceasta din 1913 în Moldova natală, inițial la spitale mici, apoi la Chișinău, inclusiv la Spitalul „Regina Maria”, înființat după unire. Ajungând la București a fost din 1927 chirurg la Spitalul „Dr. Ioan Cantacuzino”.

Imediat după Marea Unire din 1918, chirurgii din vechiul regat au ajuns în ținuturile nou venite la Țara-mamă. Profesorul Nicolae Hortolomei a ajuns pentru scurtă vreme la Chișinău, profesorul Iacob Iacobovici – pentru o perioadă mai lungă la Cluj, la noua universitate românească „Regele Ferdinand”, Iancu Jianu a mers simbolic la Cernăuți, Bucovina fiind o zonă destul de dezvoltată medical chiar și în acea epocă. După răpirea Moldovei de dincolo de Prut, în 1940, această parte de țară a intrat sub influența școlii rusești de chirurgie, de altfel, foarte respectată în lume. Colegii noștri au trecut prin valea plângerii, au intrat în tăvălugul istoriei, al influențelor medicinei sovietice de la răsărit, au reînceput să scrie fără alfabetul latin părintesc, să vorbească într-o limbă impusă, pe care în sine nu o disprețuiau, dar nu era a lor. Cu mare dibăcie au reușit să dezvolte diverse specialități moderne, prin înființarea Facultății de Medicină din Chișinău, care a ajuns una dintre cele mai valoroase de pe teritoriul sovietelor. Dar o cortină suplimentară și foarte compactă i-a rupt pe chirurgii basarabeni de intelectualii de la Vest de Prut, ca să nu mai vorbim de „capitaliștii decăzuți”. Cei ce nu au înțeles asta, au ajuns în domiciliile forțate la capătul lumii, dar facultatea au crescut-o cu pasiune și cu speranțele că, într-o zi, istoria și adevărul vor face dreptate. Printre vârstarele crescute cu greu la sânul acestei facultăți, din rândul băștinașilor români au răsărit și mari personalități chirurgicale cum ar fi: Nicolae Anestiadi, Eugen Maloman, Gheorghe Ghidirim, Constantin Țibîrnă, Vladimir Hotineanu și mulți alții. Unii s-au stins înainte de a vedea eliberată din nou bucata noastră de țară, țara lor, și a reuși s-o vadă alipită la trupul matern, din care a fost ruptă. După 1989 și-a recăpătat, ca și în 1918, mai întâi libertatea. Cu ochii în lacrimi de dor, după o jumătate de secol de așteptare, s-a trecut peste Prut în ambele sensuri, la congrese, conferințe și manifestările interuniversitare. De atunci, cu toții așteaptă, ca și în 1918, să desăvârșim ce am început, frații noștri să revină acasă. Există, din păcate, mult adevăr într-un vechi cântec românesc, care spune: „Dar oameni răi, din lumea rea, ne tot ațin cărarea”.

Daniel Ciugureanu și lanțul chirurgical de patrioți moldoveni: Nicolae Anestiadi, Eugen Maloman, Gheorghe Ghidirim, Constantin Țibîrnă, Vladimir Hotineanu, etc.

În aceste trei decenii s-au făcut multe, ne-am regăsit, am vibrat la unison, ne-am dus la ei și au venit la noi ca acasă. În anul 2000, cu ocazia Congresului Național de Chirurgie întrunit la Constanța, la trecerea dintre milenii, am avut ideea să fac un repertor al „**Chirurgilor români de dincolo și dincoace de Prut**”, în care se regăsesc împreună, pentru prima dată, slujitorii de bisturie din cele două Români surori. Am constatat cu mare plăcere că printre frații moldoveni aveam colegi de mare performanță, egalii noștri, poate uneori chiar cu niște pași înainte, inclusiv în domeniile de supraspecialitate, cum ar fi: chirurgia cardiacă, chirurgia toracică, urgențele chirurgicale, chirurgia urologică, chirurgia pediatrică, etc.

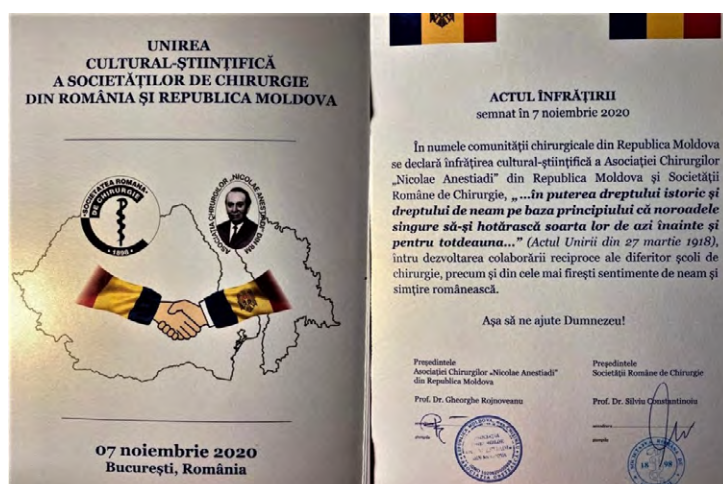
S-au realizat numeroase colaborări, vizite, legături afective cu universitarii ieșeni din proximitate, dar și cu cei bucureșteni, clujeni sau constănțeni. Cele două societăți de chirurgie au ajuns treptat nedespărțite. Aproape simultan, în noile condiții de libertate, ne-am racordat la medicina de vârf apuseană, performantă și tehnologizată. Astfel, în 3 decembrie 1991, când la Constanța chirurgia a intrat într-o nouă eră – era laparoscopiei, parcă printr-o profeție a mai fost nevoie de o zi până ce la Chișinău s-a întâmplat același lucru. După atingerea apogeeului transplantologic în Țara-mamă, prin transplantul hepatic (1997 – prof. Irinel Popescu la Spitalul Fundeni), în frăție totală s-au format transplantologi la Spitalul Fundeni și profesorii Hotineanu (tatăl și fiul), au realizat cu coechipierii de la București aceeași performanță. În echipele noastre de chirurghi avangardiști din România există mulți colegi crescuți în școala din marile clinici de la Chișinău, cum ar fi **conf. dr. Vlad Brașoveanu** din echipa **profesorului Irinel Popescu** sau realizatorul primului transplant pulmonar din țara noastră **dr. Igor Tudorache**, ajuns de la Chișinău la Hanovra, Germania (transplante reușite în premieră pentru România la Spitalul Clinic „Sf. Maria” din București).

În unele domenii, cum ar fi: aria endoscoپیilor, chirurgia pancreatitelor acute, a hemoragiilor digestive, a transplantelor renale, la Chișinău există o experiență de nivel european. La un secol de la semnarea Trianonului, o idee formidabilă prin ineditul ei, a apărut la nivelul conducerilor societăților naționale de Chirurgie din cele două țări surori: **INFRAȚIREA** lor, ceea ce echivalează cu o nouă **UNIRE**. Noi, chirurgii, am simțit-o ca un curcubeu peste timp și am felicitat pe cei ce au gestat asemenea gânduri, în felul lor istorice: profesorii **Silviu Constantinoiu** de la București și **Gheorghe Rojnovanu** de la Chișinău.

În noiembrie 2020 delegația de la Chișinău, participantă la Congresul Național de Chirurgie de la București, a fost condusă de prof. Gheorghe Rojnovanu, care a vrut să ne amintească optimist de lupta creștinească cu balaurul, aflată pe steagul liturgic al lui Ștefan cel Mare. Ne aflăm încă în marea luptă, din care suntem siguri că nu putem ieși decât biruitori. Steagurile noastre sunt albe, pe trupurile noastre sunt cicatrici de la rănilor istoriei. Dar în venele noastre curg aceleași globule albe și roșii, nedespărțite de multe milenii. Avem strigătul nostru: „Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane”, și o pădure de oșteni, o întregă „silvă”, cum ar zice marele chirurg de esofag al întregii națiuni Silviu Constantinoiu, care și-a încheiat mandatul din fruntea societății cu lărgirea granițelor ei spirituale.

Din delegația moldovenească a făcut parte și ex-președintele Asociației de Chirurgie **Eugen Guțu**. A fost prezent și viitorul președinte (președinte elect) – profesorul Sergiu Ungureanu. Atât fruntașii chirurgiei românești de la București, cât și cei la fel de românești de la Chișinău, au avut ideea să facă primii pași spre a trăi împreună cât încă avem case diferite, deși frăția noastră o știe o lume întreagă. Măcar în planul spiritelor elevate să facem unirea pe podul halatelor albe care să acopere Prutul, amestecate cu flori roșii, galbene și albastre.

Acest protocol de unire cultural-științifică, conceput de cele două delegații, s-ar putea să capete în timp o dimensiune mult mai mare, exemplul chirurgilor putând să fie urmat și de alții. Desigur, sarcina de a duce mai departe acest început de drum revine viitorilor conducători ai acestor asociații, **profesorii Traian Pătrașcu și Sergiu Ungureanu**. Dar cea mai mare sarcină este a noastră, a tuturor mânuitorilor de bisturie, care trebuie să dăm mână cu mână, inimă cu inimă, să fim o Societate de Chirurgie, comună și unică, așa cum au gândit-o părinții noștri: profesorii Constantin Dimitrescu Severeanu și Thoma Ionescu.

Actul înfrățirii Societății Române de Chirurgie cu Asociația Chirurgilor „Nicolae Anestiadi” din Republica Moldova (de la stânga la dreapta: prof. Sergiu Ungureanu – președinte-elect, prof. Eugen Guțu – ex-președinte, prof. Gheorghe Rojnovanu – președinte executiv al Asociației Chirurgilor „Nicolae Anestiadi” din Republica Moldova; prof. Silviu Constantinoiu – ex-președinte al SRC, prof. Traian Pătrașcu – președinte executiv al SRC, prof. Victor Strâmbu – secretar general al SRC).

Să considerăm că astfel s-a pus o piatră de temelie sau s-a deschis o cale nouă prin care să avem un sigiliu al unității spirituale, ca niște adevărați antemergători. Avem nevoie și de o siglă comună, poate cea din 1898 de la părinții noștri C.D. Severeanu și Thoma Ionescu.